

INTRODUCCIÓ A LA COMUNICACIÓ
DE MASSES

PROFS. P.O. COSTA, J. GIFREU,
M. MURCIANO, M. PARES. M. Albero

1r CURS

CODI 1003

A) TEMARI

la PART: Introducció: Comunicació i societat

TEMA I: L'ESTUDI DE LA COMUNICACIÓ

Mètodes de treball de l'assignatura: La ciència de la comunicació. Pluridisciplinarietat de la investigació sobre la comunicació. Els estudis de comunicació: de les Escoles Oficials a les Facultats de Ciències de la Informació. Els departaments de Teoria de la comunicació.

TEMA II: LA COMUNICACIÓ I EL SEU PROCÉS

Els dominis de la comunicació. Subjectes de comunicació. La comunicació: definicions. La comunicació com a procés. Elements d'un model simplificat. Característiques de la comunicació: directa, indirecta, unilateral, recíproc, privada i pública.

TEMA III: LA COMUNICACIÓ DE MASSES

El concepte de mitjà de comunicació: tecnologia, via i ús social. La comunicació de masses: característiques del procés de comunicació de masses. Comunicació de masses, comunicació interpersonal i comunicació intermèdia. El sistema dels mitjans de comunicació. Models de classificació de la comunicació de masses.

TEMA IV: FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT DEL SISTEMA MASSIU DE COMUNICACIÓ

Aparició del sistema de comunicació de masses. El naixement de la premsa de masses. La introducció de la publicitat. La revolució de la imatge i de l'electrònica: els mitjans àudio-visuals. Les telecomunicacions. El sistema actual de mitjans de comunicació de masses.

TEMA V: TEORIES SÒCIO-POLÍTIQUES SOBRE LA COMUNICACIÓ DE MASSES

Sistema sòcio-polític i estructura de la comunicació de masses. Diferents teories sòcio-polítiques: la teoria autoritària, la teoria liberal, la teoria socialista i la teoria de la responsabilitat social. Noves formulacions: dels nous autoritaris als radicals crítics.

TEMA VI: DIMENSIONS D'ANÀLISIS DE LA COMUNICACIÓ DE MASSES

Dimensions contemporànies de la comunicació de masses. La dimensió tecnològica. La dimensió econòmica. La dimensió jurídica. La dimensió política. La dimensió internacional.

2a PART: Mitjans i societat: Estructura i política dels mitjans de comunicació de masses

TEMA VII: LA PREMSA

Aproximació històrica: premsa i opinió pública. Censura i llibertat de premsa. Transformacions i noves tendències de la premsa. La crisi de la premsa escrita: la competència dels mitjans àudio-visuals. La revolució de la computadora.

TEMA VIII: EL CINEMA

Influències sòcio-culturals en el desenvolupament del procés cinematogràfic: producció, distribució i exhibició. La indústria del cinema: economia "versus" cultura. La crisi del cinema i les seves causes principals. Cinema i Estat.

TEMA IX: LA RÀDIO

Aproximació històrica: de la necessitat de comunicacions ràpides a la constitució d'un nou mitjà de masses. La transmissió del so: aspectes tècnics, polítics i econòmics. Propietat privada "versus" interès públic: els models d'organització radiofònica. La crisi dels models tradicionals: contestació al monopoli i noves ràdios locals.

TEMA X: LA TELEVISIÓ

Aproximació històrica: els primers serveis de televisió. Els models clàssics: estatal, públic, privat i mixt. Control, finançament, programació, producció i accés als models televisius. La internacionalització de la televisió. La confrontació públic-privada.

TEMA XI: LES NOVES TECNOLOGIES DE COMUNICACIÓ

L'expansió de les tecnologies de la comunicació. Els nous sistemes tecnològics: telecomunicacions, ordinadors i electrònica. Les noves utilitzacions: la tecnologia vídeo, el cable i la televisió comunitària. La televisió de pagament. La transferència d'informació i de dades. Els nous mitjans: vídeo-textos, teletextos, el vídeo i la televisió interactiva. L'impacte social de les noves tecnologies.

TEMA XII: LA PUBLICITAT

La publicitat i el sistema dels mitjans. El fenomen publicitari: comunicació de masses i difusió. Transformacions del fenomen publicitari. Vers un mercat internacional de la publicitat. El component ideològic i simbòlic dels anuncis.

TEMA XIII: LA PROPAGANDA POLITICA

El domini de la persuasió. Aproximació històrica al fenomen de la propaganda. Naturalesa de la propaganda. Els desenvolupaments moderns de la propaganda: la propaganda marxista-leninista; la propaganda nazi-feixista; la propaganda en les democràcies occidentals. El marketing polític. Política i propaganda: les conseqüències de la propaganda política.

TEMA XIV: COMUNICACIONS I RECEPTORS

La cadena de difusió de les informacions: els "selecció" de la informació. El control dels mitjans de comunicació. Els professionals de la comunicació. Els professionals de la comunicació. Normes de conducta professional. Participació i accés a la comunicació.

3a PART: Estructura internacional de la comunicació de masses

TEMA XV: ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ A OCCIDENT

Principis generals de funcionament. Estructura dels mitjans de comunicació als Estats Units. Estructura dels mitjans de comunicació a Europa Occidental (França, Anglaterra, Alemanya, Itàlia, etc.). Estructura dels mitjans de comunicació al Japó.

TEMA VI: ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ A LES DEMOCRÀCIES POPULARS

Principis generals de funcionament. Estructura dels mitjans de comunicació a l'URSS. Estructura dels mitjans de comunicació als països socialistes. Noves experiències.

TEMA XVII: ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ ALS PAÏSOS SUBDESENVOLUPATS

Problemàtica general: subdesenvolupament i informació. Defectes en la circulació de la comunicació: la subinformació. La desigualtat dels intercanvis. Estructura dels mitjans de comunicació a Àsia, Àfrica i Amèrica Llatina. Alternatives recents.

TEMA XVIII: EL NOU ORDRE INTERNACIONAL DE LA INFORMACIÓ

Estructura de la circulació internacional de la comunicació. La doctrina de la lliure circulació de la informació. La UNESCO i l'ajut als països subdesenvolupats. L'informe MacBride. La construcció d'un Nou Ordre Internacional de la Informació. Les polítiques nacionals de comunicació.

TEMA XIX: ESTRUCTURA DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ A ESPANYA

Aproximació històrica: la llarga marxa vers la llibertat. La comunicació de masses i la Constitució de 1978. Estructura de la premsa, la ràdio, el cinema i la televisió. Problemàtica dels professionals. Mitjans de comunicació i partits polítics.

TEMA XX: ESTRUCTURA DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ A CATALUNYA

Aproximació històrica: de la dictadura a l'autonomia. La comunicació de masses a les comunitats autònomes. Estructura de la premsa, la ràdio, el cinema i la televisió. Situació actual.

B) BIBLIOGRAFIA

- BUSTAMANTE, E.: Los amos de la información en España. Akal, Madrid, 1982.
- DE FLEUR, M. i BALL-ROCKEACH, S.: Teorías de la comunicación de masas. Paidós, Barcelona, 1983.
- ENZENSBERGER, H.M.: Elementos para una teoría de los medios de comunicación. Anagrama, Barcelona, 1982.
- GIFREU, J.: Sistema i polítiques de la comunicació a Catalunya. L'Avenç, Barcelona, 1983.
- MACBRIDE, S. (dir.): Voces múltiples, un solo mundo (Informe MacBride). FCE, Mèxic-Madrid, 1981.
- SIEBERT, F. i PETERSON, T.: Tres teorías sobre la prensa. La Flor. Buenos Aires, 1967.

Aquesta bibliografia està pensada com a un complement mínim de lectures sobre els temes explicats a classe. Cal que tots els alumnes que fan l'assignatura les dominin, sobretot aquells que no poden seguir el curs amb regularitat. Al llarg del curs el professor proporcionarà una bibliografia més específica sobre cada tema explicat a classe.